

WROCŁAW – MIASTO NAD SIĘDMIOMA RZEKAMI

Kierunki rozwoju i promocji turystycznej Odry – podsumowanie projektu zrealizowanego
przez Beeline Research&Consulting dla Wrocławskiej Organizacji Turystycznej

SIERPIEŃ 2024

- Projekt „Opracowanie założeń strategii rozwoju i promocji rzeki Odry jako aktywnej i turystycznej marki Wrocławia” został przeprowadzony w okresie od kwietnia do czerwca 2024 i składał się z czterech modułów: wywiadów pogłębionych z ekspertami reprezentującymi środowiska, instytucje i firmy operujące przy wrocławskich rzekach, analizy źródeł wtórnych dotyczących wrocławskich rzek, badań ilościowych (wywiadów telefonicznych CATI) przeprowadzonych na reprezentatywnej próbie dorosłych wrocławian oraz zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI) z wrocławianami zainteresowanymi tematyką wodną i rzeczną. Każdy z etapów zakończony został osobnym raportem. Niniejszy dokument prezentuje podsumowanie wyników i wniosków zawartych w szczegółowych raportach każdego etapu.
- Głównym celem projektu było zweryfikowanie tezy wynikającej z wcześniejszych projektów badawczych, że potencjał turystyczny rzeki Odry nie jest w pełni wykorzystany. W ramach tej weryfikacji zaplanowano poznanie opinii różnych podmiotów o możliwościach i kierunkach rozwoju turystycznego Wrocławia w oparciu o rzekę Odrę.
- Realizacja założonych celów polegała na zgromadzeniu i przeanalizowaniu istniejącego materiału na temat rzeki Odry i pozostałych wrocławskich rzek oraz zebraniu opinii mieszkańców i ekspertów reprezentujących różne dziedziny powiązane z tematyką rzeczną. Zakres projektu nie zakładał prowadzenia badań pierwotnych np. na temat jakości wody czy możliwości prowadzenia transportu wodnego. Ewentualne tego typu badania i ekspertyzy mogą stanowić element budowy strategii rozwoju turystyki.
- Niniejszy projekt stara się zdefiniować założenia pomocne do budowy strategii rozwoju i promocji turystyki opartej o rzekę Odrę, wskazać istniejące dziś silne i słabe strony oraz określić szanse i zagrożenia przyszłych działań. W raporcie starano się wskazać elementy ważne przy promocji turystyki związanej z rzeką we Wrocławiu oraz zidentyfikować kluczowe obszary do jej rozwoju.

	<u>NOTA METODOLOGICZNA</u>	4
	NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI	5
01	SPOŁECZNY WYMIAR RZEKI	7
02	WROCŁAWIANIE O ODRZE I POZOSTAŁYCH RZEKACH	10
03	RZEKI – WIZERUNKOWE PERŁY WROCŁAWIA	16
04	RZECZNY WROCŁAW – TURYSTYCZNY SWOT	20
05	OCZEKIWANIA W STOSUNKU DO MIASTA	37

Opracowanie założeń strategii rozwoju i promocji rzeki Odry jako aktywnej i turystycznej marki Wrocławia

1. Poznanie opinii na temat roli rzeki Odry i innych rzek dla rozwoju i promocji turystyki we Wrocławiu,
2. Wskazanie zalet i potencjału Wrocławia w kontekście rozwoju turystyki wykorzystującej rzeki
3. Identyfikacja obaw, problemów i punktów krytycznych związanych z rozwojem,
4. Zarysowanie kierunków rozwoju turystyki opartej o wykorzystanie rzeki Odry

METODOLOGIA

Wywiady pogłębione (IDI) z ekspertami reprezentującymi różnego typu instytucje i środowiska zajmujące się tematyką Odry

Desk Research
analiza źródeł wtórnych dotyczących wykorzystania rzek do rozwoju i promocji turystyki

Zogniskowane wywiady grupowe (FGI) z mieszkańcami Wrocławia zainteresowanymi tematyką Odry

Wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI)
Na reprezentatywnej próbie mieszkańców Wrocławia

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

1

Odra i pozostałe rzeki pełnią istotne funkcje społeczne i przyrodnicze dla jakości życia we Wrocławiu. Wszelkie działania mające na celu rozwój i promocję turystyki muszą brać pod uwagę ich wpływ na mieszkańców i przyrodę w mieście. Wskazane jest sporządzenie planu określającego jakie typy działalności i aktywności powinny być prowadzone na określonych odcinkach rzek, podobnie jak było to opisane w Studium Uwarunkowania i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Wrocławia w 2018 roku.

2

Korzyści z obecności rzek we Wrocławiu powinny być w większym stopniu wykorzystywane w budowaniu wizerunku miasta, co przyczyniać się może do napływu nowych mieszkańców, inwestycji i przyjazdów turystów, ale także do wzmocnienia więzi mieszkańców z miastem. Wrocławski Węzeł Wodny – wyjątkowy w skali kraju i Europy – może być znakomitym wyróżnikiem wizerunkowym i turystycznym. Umiejętne wykorzystanie atutów związanych z rzekami może pomóc w rozwoju turystyki aktywnej, prowadzonej w zgodzie z naturą.

3

Obecnie największymi atrakcjami związanymi z rzekami we Wrocławiu są nadodrzańskie bulwary i wyspy, flota rzeczna oraz beach-bary. Wymagają one pewnych korekt i regulacji, aby uniknąć pojawiających się niedogodności dla mieszkańców i turystów (m.in. hałas, bezpieczeństwo). Potrzebna jest rozbudowa infrastruktury (np. publicznych toalet, przystani, pomostów kajakowych), aby poprawić jakość funkcjonowania tych atrakcji.

4

Duży potencjał rozwoju turystyki istnieje w rozwoju rekreacji z wykorzystaniem SUP-ów i kajaków, bliskości przyrody, wydarzeniach sportowych i kulturalnych, pozostałych rzekach Wrocławia poza Odrą i bliższej współpracy środowisk działających przy rzekach. Warto wspierać rozwój turystyki aktywnej, działającej w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju, która nie powoduje negatywnych skutków dla przyrody i jakości życia mieszkańców, umożliwiającej aktywizację obszarów rzecznych również poza centrum miasta.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

5

Rozwój turystyki i rekreacji rzecznej wymaga rozwoju infrastruktury, szczególnie powstania małych pomostów dla SUP'ów i kajaków, tras kajakowych z przenioskami, wypożyczalni sprzętu wodnego poza centrum miasta, slipów i zejść do wody, przystani i punktów dostępnych dla jachtów, toalet publicznych, miejsc biwakowych i sportowych nad rzekami, ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, punktów obserwacji przyrodniczej.

6

Zagrożenia dla rozwoju turystyki to zanieczyszczenia Odry (np. wzrost zasolenia), zmiany klimatyczne (m.in. obniżenie stanów i wzrost temperatury wody, gwałtowne zjawiska atmosferyczne), degradacja przyrody, zabudowywanie terenów rzecznych, zbyt duża komercjalizacja rzeki i niewystarczające bezpieczeństwo na wodzie. Te zagrożenia mogą być zredukowane przez odpowiednio prowadzoną politykę rzeczna wrocławską.

SPOŁECZNY WYMIAR RZEKI

NAJWAŻNIEJSZE FUNKCJE RZEKI W MIEŚCIE

Rzeki pełnią szereg istotnych funkcji kształtujących jakość życia w mieście.

- **Funkcja przestrzenna.** Rzeka to ważny element krajobrazu miejskiego. Kluczowe jest zagospodarowanie przestrzeni nad rzeką, architektura budynków, nabrzeży i inne elementy urbanistyczne.
- **Funkcja komunikacyjna,** czyli wykorzystanie rzeki jako środka transportu wodnego. Przemieszczanie się różnymi jednostkami pływającymi ułatwia poruszanie się i zwiedzanie miasta.
- **Funkcja przyrodnicza** skupia się na zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego rzeki oraz jej otoczenia. Promowanie kontaktu z naturą są istotne dla ekoturystyki i zachowania bioróżnorodności.
- **Funkcja kulturowa** obejmuje organizację wydarzeń kulturalnych, festiwali, imprez artystycznych oraz gastronomicznych na terenach nad rzeką. Rzeka staje się sceną dla różnorodnych wydarzeń, przyciągając mieszkańców i turystów.
- **Funkcja rekreacyjna,** koncentruje się na możliwościach aktywnego wypoczynku i relaksu nad rzeką. Tereny zielone nad rzeką, kąpieliska oraz obiekty gastronomiczne przyciągają osoby szukające odpoczynku.
- **Funkcja sportowa** umożliwia uprawianie różnorodnych sportów wodnych na rzece – kajakarstwa, żeglarstwa, pływania na SUPach. Organizacja zawodów sportowych oraz szkoleń przyciąga zarówno amatorów, jak i profesjonalistów.

SPOŁECZNY WYMIAR ODRY I INNYCH RZEK

- Odra i pozostałe rzeki bez wątpienia wpływają na jakość życia w stolicy Dolnego Śląska. Wszelkie działania związane z rozwojem turystyki, ale też po prostu z rozwojem miasta, nie powinny negatywnie wpływać na realizację społecznych funkcji rzek, na stan przyrody i pogorszenie jakości życia mieszkańców.
- Dzięki obecnej we Wrocławiu wodzie można oderwać się od hałasu miasta i odpocząć. Można spędzać czas na spacerach, wycieczkach rowerowych lub piknikach na terenach nad rzeką. Można również uprawiać szereg sportów wodnych. Z tego typu aktywności poza mieszkańcami, mogą korzystać również turyści.
- Mieszkańcy są pozytywnie nastawieni do rozwoju turystyki, ponieważ dzięki niej powstają atrakcje, z których mogą korzystać. Obecnie liczą np. na rozwój wypożyczalni sprzętu wodnego poza centrum Wrocławia, powstanie infrastruktury na wodzie (np. pomostów), terenów rekreacyjnych i boisk czy kąpielisk na rzece.
- W ostatnich latach widać wyraźny wzrost zainteresowania rzeką i terenami przy niej położonymi. Powstają nowe osiedla i inne inwestycje. W poprzednim Studium Zagospodarowania Przestrzennego Wrocławia precyzyjnie określono jakie funkcje powinny być realizowane na poszczególnych odcinkach rzek. Istotne jest utrzymanie tych założeń w powstających Planie Ogólnym Miasta, także w kontekście rozwoju turystyki, aby negatywnie nie wpłynął on na jakość życia mieszkańców.

WROCŁAWIANIE O ODRZE I
POZOSTAŁYCH RZEKACH

WROCŁAWIANIE O ODRZE I INNYCH RZEKACH

WYJĄTKOWOŚĆ ODRY NA TLE INNYCH RZEK

- Wrocław, zdaniem mieszkańców, nie jest typowym „miastem nad rzeką” jak inne miasta. Odra płynie przez centrum meandrując, tworząc unikalny system wysp, odnóg i kanałów oraz mostów, od których wzięło się powiedzenie, że Wrocław jest miastem 100 mostów. Istnieje wiele miejsc z łatwym dostępem do rzeki, do której można po prostu blisko podejść i zanurzyć ręce.
- Odra wydaje się dość wąska i bezpieczna np. w porównaniu do Wisły, co zachęca do korzystania z kajaków, sup-ów i rowerów wodnych.
- Odra ma udział w tworzeniu wyjątkowej atmosfery miasta, a powódź z 1997 to symbol solidarności mieszkańców i ważny element ich tożsamości.
- Odra nie jest uważana dziś za taką atrakcję turystyczną jak Rynek, Ostrów Tumski, ZOO czy Hala Stulecia. Wynika to z tego, że Odra jest postrzegana bardziej jako wartość dla mieszkańców, niż turystów, a sama przestrzeń nadrzeczna jest bardzo zróżnicowana, rozciągnięta w przestrzeni miasta i w większości nie przygotowana dla turystów.
- Wrocławianie są przychylnie nastawieni do turystycznego rozwoju Odry, najchętniej postrzegając możliwości rozwoju terenów rekreacyjnych nad rzekami, ścieżek spacerowych i rowerowych, sportów wodnych i floty rzecznej, a najmniej chętnie oceniając pomysły budowy hoteli i innych typowych obiektów atrakcji turystycznej.

ATRAKcje TURYSTYCZNE WROCŁAWIA

OSTRÓW
TUMSKI

ZOO

RYNEK

HALA STULECIA
I PERGOLA

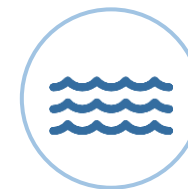
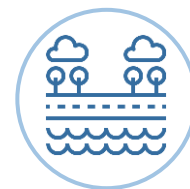
OGRÓD
JAPÓŃSKI

BULWARY
NADODRZAŃSKIE

ODRA I JEJ
NABRZEŻA

DZIELNICA
CZTERECH
WYZNAŃ

WYSPA
SŁODOWA

9,54

9,52

9,45

9,2

8,95

7,97

7,72

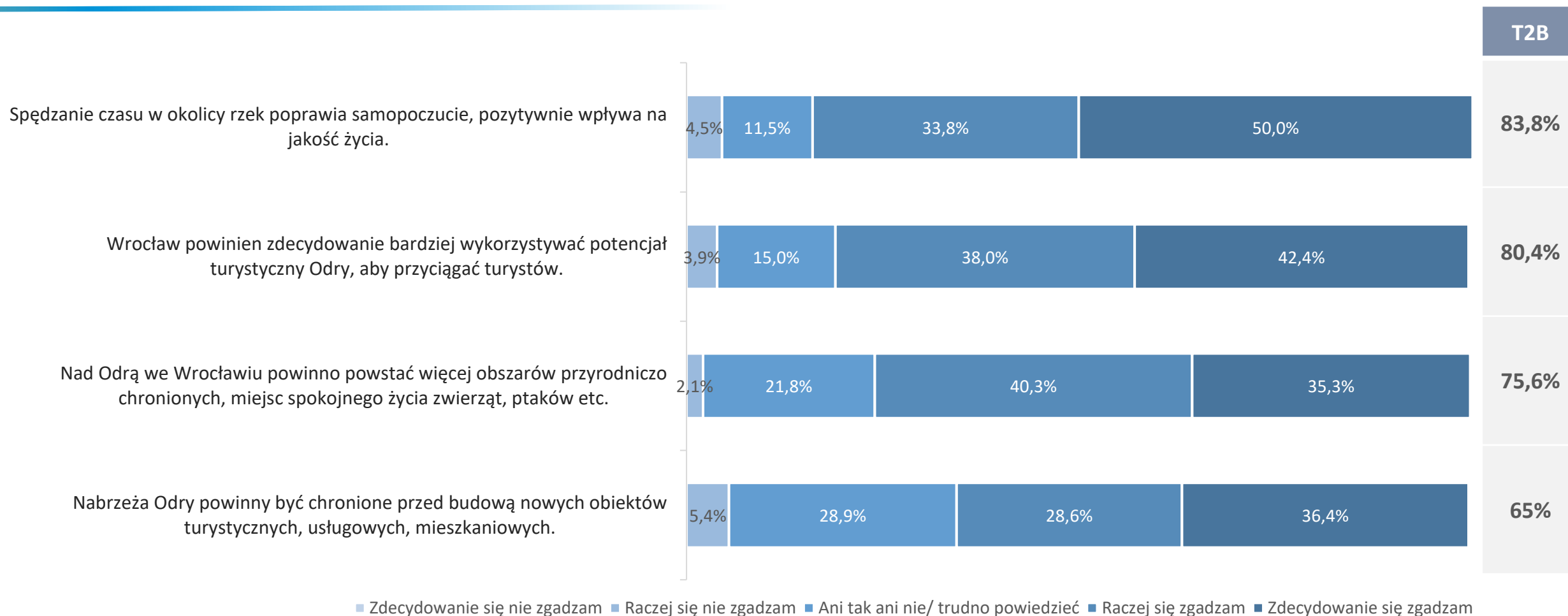
7,24

7,17

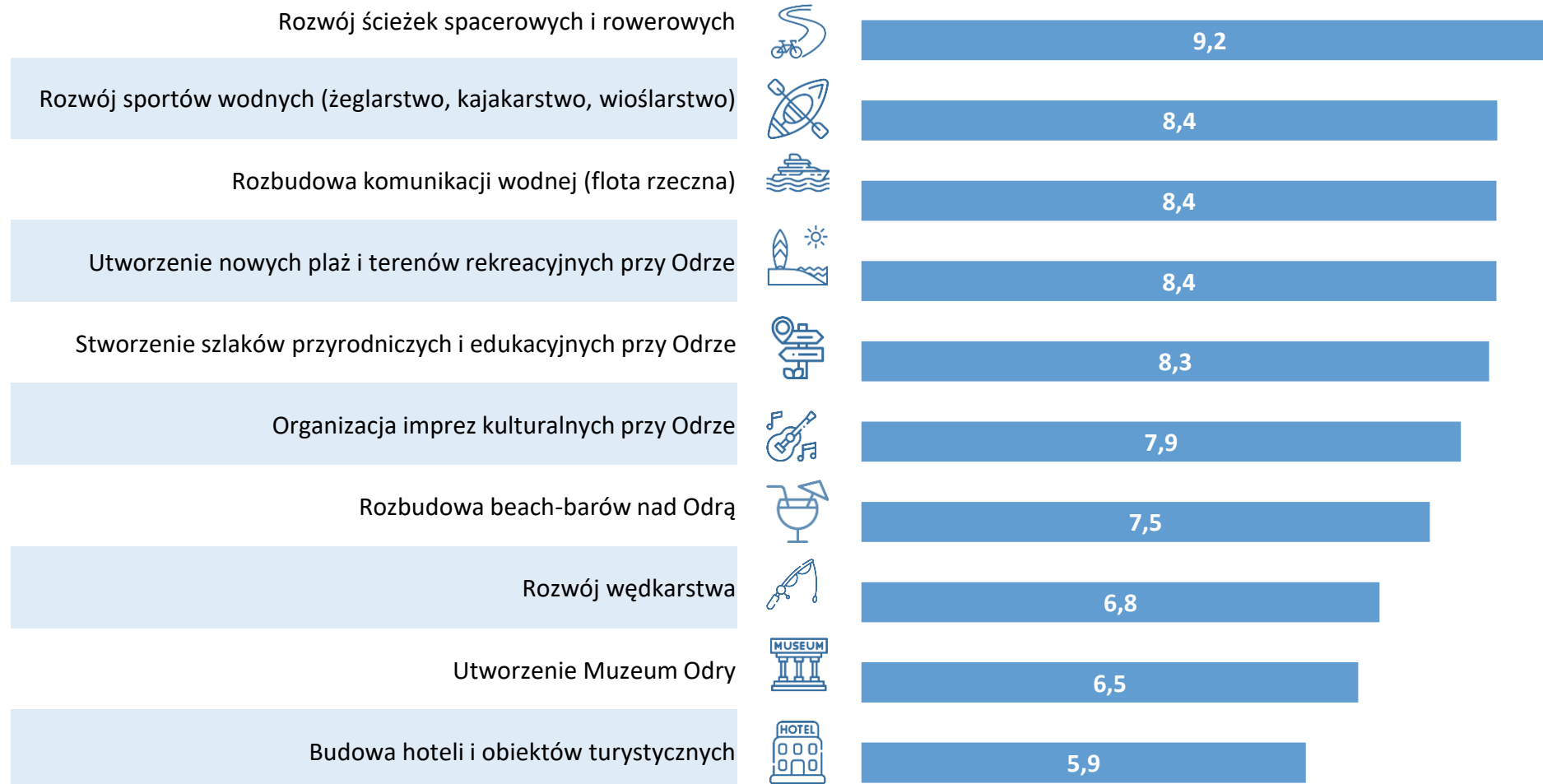
N=1000

Na ile następujące miejsca są Pana/i zdaniem atrakcyjne pod względem turystycznym?

Proszę użyć skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza zupełnie nieatrakcyjne, a 10 zdecydowanie atrakcyjne.

KONCEPCJE TURYSTYCZNEGO WYKORZYSTANIA ODRY

N=754

*Pyt. Odczytam Panu/i kilka pomysłów turystycznego wykorzystania rzeki Odry.
Proszę powiedzieć, które z nich są Pana/i zdaniem atrakcyjne, a które nie?*

RZEKI – WIZERUNKOWE PERŁY WROCŁAWIA

RZEKI – WIZERUNKOWE PERŁY WROCŁAWIA

- Wrocław jest miastem o pozytywnym wizerunku opartym na otwartości, przyjazności, wielokulturowości, co przyczynia się do napływu nowych mieszkańców i studentów, nowe inwestycje, przyjazdy turystyczne, a także poczucie dumy i zadowolenia mieszkańców z życia we Wrocławiu.
- Dlatego ważne jest świadome i celowe budowanie wizerunku miasta, polegające na długoplanowej komunikacji jego charakteru i zalet, nie tylko za pomocą typowych narzędzi reklamowych, ale także edukacji i informacji.
- Odra często pojawia się w materiałach promocyjnych i informacyjnych dotyczących Wrocławia. Najczęściej rzeka stanowi atrakcyjne tło, pokazujące urodę miasta, co oczywiście jest istotnym i naturalnym atutem stolicy Dolnego Śląska. Wrocław jest też postrzegany jako miasto 100 mostów.
- Warto w większym stopniu wykorzystywać korzyści z obecności rzek we Wrocławiu w budowie wizerunku miasta. Wrocławski Węzeł Wodny jest na tyle wyjątkowy na tle kraju i w skali Europy, że może tworzyć silny wyróżnik wizerunkowy i turystyczny Wrocławia.
- Rzeki zapewniają możliwość relaksu i odpoczynku, czyli podstawowego celu turystycznych wyjazdów. We Wrocławiu można odpoczywać na wiele sposobów na rzece i przy rzece, podczas rejsów wycieczkowych, w beach-barach lub na bulwarach, na terenach zielonych przy rzekach, które najlepiej poznawać pływając po Wrocławiu kajakiem lub SUP'em. Taka forma turystyki wpisuje się w zasady zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

RZEKI – WIZERUNKOWE PERŁY WROCŁAWIA

- Wielu ekspertów zwraca uwagę, że potrzebna jest większa promocja różnych form aktywności turystycznej związanych z rzeką, bo wielu turystów, a nawet mieszkańców o nich po prostu nie wie.
- Należy opracować materiały prezentujące rzeczne atrakcje Wrocławia i zamieścić je w miejskich mediach społecznościowych i na stronach internetowych.
- Potrzebne jest też przeszkolenie przewodników miejskich w zakresie historii Wrocławskiego Węzła Wodnego, budowli i osób związanych z rzekami oraz różnych atrakcji rzecznych, ponieważ także wśród przewodników nie jest to powszechna wiedza.
- Wsparciem takich działań mogłyby być również programy edukacyjne skierowane do młodych, często pokazujących miasto swoim znajomym.
- Mimo, że wrocławianie mają poczucie, że Odra ze swoimi dopływami jest wyjątkowa, to brakuje im często wiedzy, żeby tę tezę uzasadnić, żeby opowiedzieć więcej o atrakcjach rzecznych istniejących w mieście.
- Szeroka oferta możliwości związanych z rzeką może zaspokoić różne segmenty turystów, zarówno tych, którzy mogą obejrzeć z wody najważniejsze zabytki Wrocławia, jak i tych, którzy chcą dogłębniej poznać miasto i spędzić w nim więcej czasu, nie tylko w samym centrum. Może pomóc w rozwoju turystyki aktywnej, zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania natury.

WROCŁAW – MIASTO NAD SIĘDMIOMA RZEKAMI

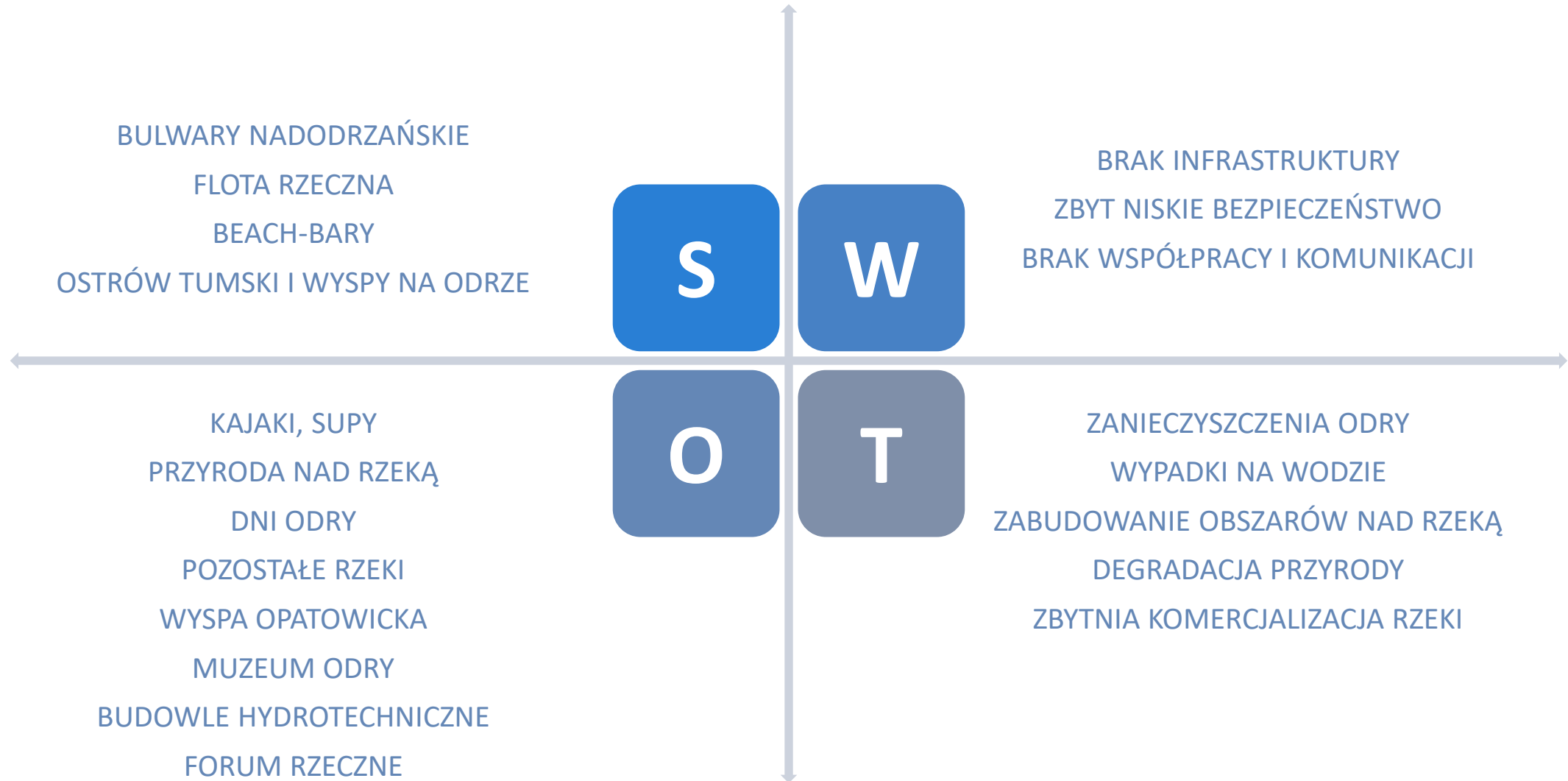
- 7 RZEK (ODRA, BYSTRZYCA, OŁAWA, ŚLĘZA, WIDAWA, DOBRA, ZIELONA)
- ODRA, JEJ DOPŁYWY I KANAŁY – 80 KM DŁUGOŚCI
- PONAD 100 MOSTÓW I 12 WYSP NA ODRZE
- 9,6 KM² WÓD POWIERZCHNIOWYCH – WIĘCEJ NIŻ JEZ. MIETKOWSKIE – NAJWIĘKSZE NA DOLNYM ŚLĄSKU
- WROCŁAWSKI WĘZEL WODNY – NAJWIĘKSZY MIEJSKI WĘZEL W POLSCE, JEDEN Z NAJWIĘKSZYCH W EUROPIE
- ŚRÓDMIEJSKI WĘZEL WODNY – OSTRÓW TUMSKI, BULWARY I WYSPY
- DZIKA PRZYRODA PRZY RZECE POZA CENTRUM (PARK WSCHODNI, OKOLICE RĘDZINA)

RZECZNY WROCŁAW – TURYSTYCZNY SWOT

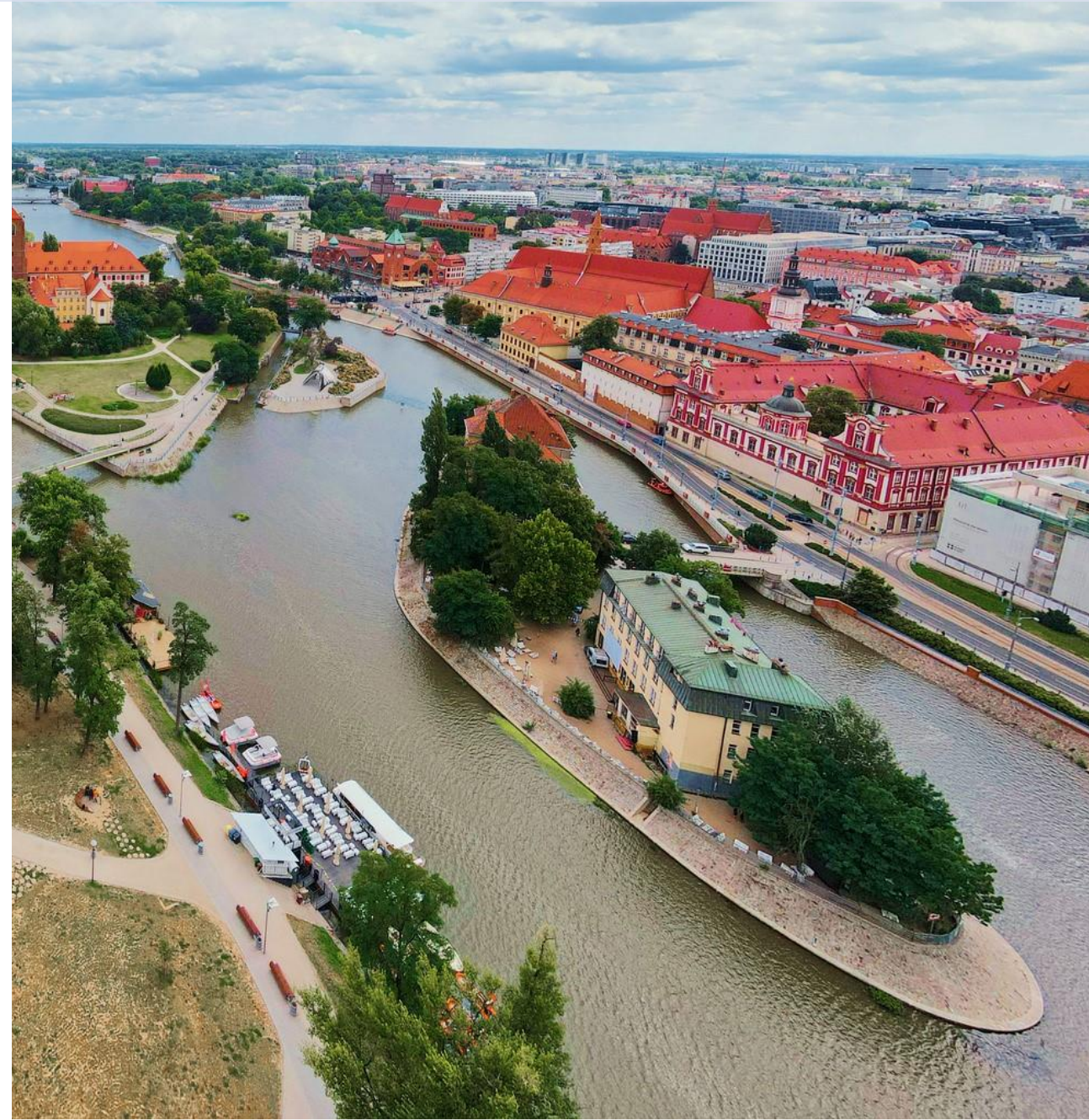

RZECZNY WROCŁAW – TURYSTYCZNY SWOT

BULWARY NADODRZAŃSKIE

- Bulwary nadodrzańskie to zdaniem praktycznie wszystkich badanych jeden z najmocniejszych punktów tworzących atrakcyjność turystyczną Wrocławia. To naturalne miejsce, do którego często docierają turyści. Bulwary oferują widok na piękną panoramę Ostrowa Tumskiego, będącą jednym z częściej fotografowanych miejsc w mieście.
- Bulwary to też po prostu miejsca odpoczynku i relaksu podczas zwiedzania miasta. Na bulwarach organizowane są różne imprezy przyciągające mieszkańców i turystów (np. Dni Odry, Gastromiasto). Część ekspertów postuluje większą liczbę tego typu imprez, w tym koncertów, spektakli czy seansów filmowych.
- Na bulwarach mogłyby być organizowane plenerowe wystawy np. prac artystów Akademii Sztuk Plastycznych, położonej nieopodal bulwaru Dunikowskiego.
- Z bulwarów odpływają statki floty rzecznej, z których korzystają turyści. Niektórzy eksperci zauważają, że istnieje potrzeba utworzenia dedykowanej przystani dla komercyjnej floty rzecznej z dostępem do prądu, punktu zrzutu ścieków czy możliwości tankowania paliwa.
- Konieczne jest też utworzenie większej liczby toalet publicznych oraz punktów dostępu do wody pitnej.

FLOTA RZECZNA

- Wycieczki flotą rzeczną są jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych powiązanych z rzeką. Umożliwiają one zwiedzanie i poznanie najważniejszych zabytków miasta i jego historii w atrakcyjny, wygodny sposób. Widok miasta od strony rzeki jest w naturalny sposób ciekawy, można zobaczyć obiekty znane z lądu w zupełnie inny sposób.
- Rejsy po rzece pozwalają także odpocząć, zrelaksować się, jednocześnie cały czas się przemieszczając i oglądając nowe obrazy miasta.
- Zdecydowana większość rejsów odbywa się w centrum. Część ekspertów wyraża zdanie, że armatorzy powinni oferować i promować możliwość dłuższych rejsów np. dookoła Wrocławia.
- Ciekawym pomysłem mogłoby być organizowanie rejsów do podwrocławskich miejscowości na wzór przedwojennych wycieczek do tzw. etablissementów. Realizacja takiego pomysłu wymagałaby rozwoju infrastruktury i rozwoju ciekawych destynacji podwrocławskich.
- Badani zauważają duży rozwój floty rzecznej w ostatnich latach, na wodzie pojawiło się wiele nowych jednostek różnej wielkości, co powoduje spore zagęszczenie i rosnącą trudność w manewrowaniu. To stwarza ryzyko kolizji, zwłaszcza dla małych jednostek – kajaków, SUPów. Konieczna jest edukacja i przestrzeganie zasad przez wszystkich użytkowników ruchu wodnego.

BEACH-BARY

- W ciągu ostatnich kilku lat we Wrocławiu powstało kilkanaście beach-barów, które stały się popularne wśród wrocławian i turystów. Chyba żadne inne polskie miasto położone nad rzeką nie może pochwalić się taką liczbą barów plaży.
- Stały się one miejscami, w których można się zrelaksować, zabawić, potańczyć, a także coś zjeść. Poza typowymi dla gastronomii rozrywkami oferują one także koncerty, zajęcia jogi, pub-quize i inne aktywności.
- Eksperti wskazują, że miasto powinno zachęcać właścicieli takich barów, aby tworzyli pomosty pozwalające dotrzeć do nich wodniakom, którzy mogliby cumować swoje łodzie przy beach-barach. Z takich pomostów mogliby korzystać kajakarze czy miłośnicy SUPów.
- Pojawiły się opinie, że sferę barów plażowych trzeba trochę uregulować, żeby nie powstawały na wszystkich odcinkach rzeki. Chronione powinny być zwłaszcza obszary cenne przyrodniczo.
- Ważne jest też ograniczanie hałasu, szczególnie w godzinach nocnych. Jest to w interesie zarówno mieszkańców osiedli blisko rzeki, jak też fauny żyjącej w rzece i na jej brzegach.

BULWARY NADODRZAŃSKIE, OSTRÓW TUMSKI

- Bulwary nadodrzańskie to zdaniem praktycznie wszystkich badanych jeden z najmocniejszych punktów tworzących atrakcyjność turystyczną Wrocławia. To naturalne miejsce, do którego często docierają turyści. Bulwary oferują widok na piękną panoramę Ostrowa Tumskiego, będącą jednym z częściej fotografowanych miejsc w mieście.
- Bulwary to też po prostu miejsca odpoczynku i relaksu podczas zwiedzania miasta. Na bulwarach organizowane są różne imprezy przyciągające mieszkańców i turystów (np. Dni Odry, Gastromiasto). Część ekspertów postuluje większą liczbę tego typu imprez, w tym koncertów, spektakli czy seansów filmowych.
- Na bulwarach mogłyby być organizowane plenerowe wystawy np. prac artystów Akademii Sztuk Plastycznych, położonej nieopodal bulwaru Dunikowskiego.
- Z bulwarów odpływają statki floty rzecznej, z których korzystają turyści. Niektórzy eksperci zauważają, że istnieje potrzeba utworzenia dedykowanej przystani dla komercyjnej floty rzecznej z dostępem do prądu, punktu zrzutu ścieków czy możliwości tankowania paliwa.
- Konieczne jest też utworzenie większej liczby toalet publicznych oraz punktów dostępu do wody pitnej.

BRAK INFRASTRUKTURY

W trakcie rozmów wskazano wiele elementów, których brakuje w infrastrukturze rzecznej Wrocławia. Najważniejsze to:

- Pomosty dla małych jednostek (kajaków, supów, jachtów),
- Przenioski dla kajaków przy śluzach i jazach,
- Slipy umożliwiające wodowanie sprzętu wodnego,
- Lepsze oznakowanie wodne,
- Toalety publiczne w okolicy rzek,
- Przystanie dla jachtów, pozwalające na cumowanie zwłaszcza w centrum miasta,
- Punkty dostępne – prąd, woda, punkt zrzutu nieczystości,
- Wypożyczalnie sprzętu wodnego poza centrum miasta,
- Miejsca biwakowania na nabrzeżach,
- Boiska sportowe (siatkówka plażowa, bule) na nabrzeżach,
- Kąpielisko lub baseny przy Odrze,
- Ścieżki przyrodnicze przy rzekach (np. na pomostach drewnianych),
- Trasy rowerowe i spacerowe wzdłuż Odry,
- Kosze na śmieci.

ZBYT MAŁE BEZPIECZEŃSTWO NA WODZIE

- Zapewnienie bezpieczeństwa na Odrze i innych rzekach jest kluczowe z punktu widzenia rozwoju turystyki rzecznej. Ruch na Odrze wyraźnie zwiększył się w ostatnich latach. Z wielu jednostek można korzystać bez uprawnień lub po uproszczonych, krótkich kursach.
- Wraz z rozwojem ruchu wodnego nie idzie w parze rozwój służb wodnych, zwłaszcza inspekcji żeglugi śródlądowej i policji rzecznej. Przede wszystkim jest ich zdecydowanie za mało i za rzadko można spotkać ich na rzece.
- Osoby pływające motorówkami często pływają zbyt szybko, tworząc fale i powodując nawet wywrotki kajaków czy SUP-ów. Badani wskazują, że winne są m.in. przestarzałe przepisy o zakazie falowania, a nie ograniczaniu prędkości na wodzie, słabe oznakowanie wodne, a także niski poziom wiedzy sterników.
- Z drugiej strony osoby kierujące kajakami czy rowerami wodnymi także nie wiedzą, jak się zachowywać na rzece, podpływają zbyt blisko statków floty rzecznej i innych niebezpiecznych miejsc. Badani sugerują, że wypożyczający sprzęt wodny nie są wystarczająco informowani o zasadach ruchu na rzece, nie otrzymują mapek z informacjami gdzie wolno im pływać i gdzie są niebezpieczne miejsca.

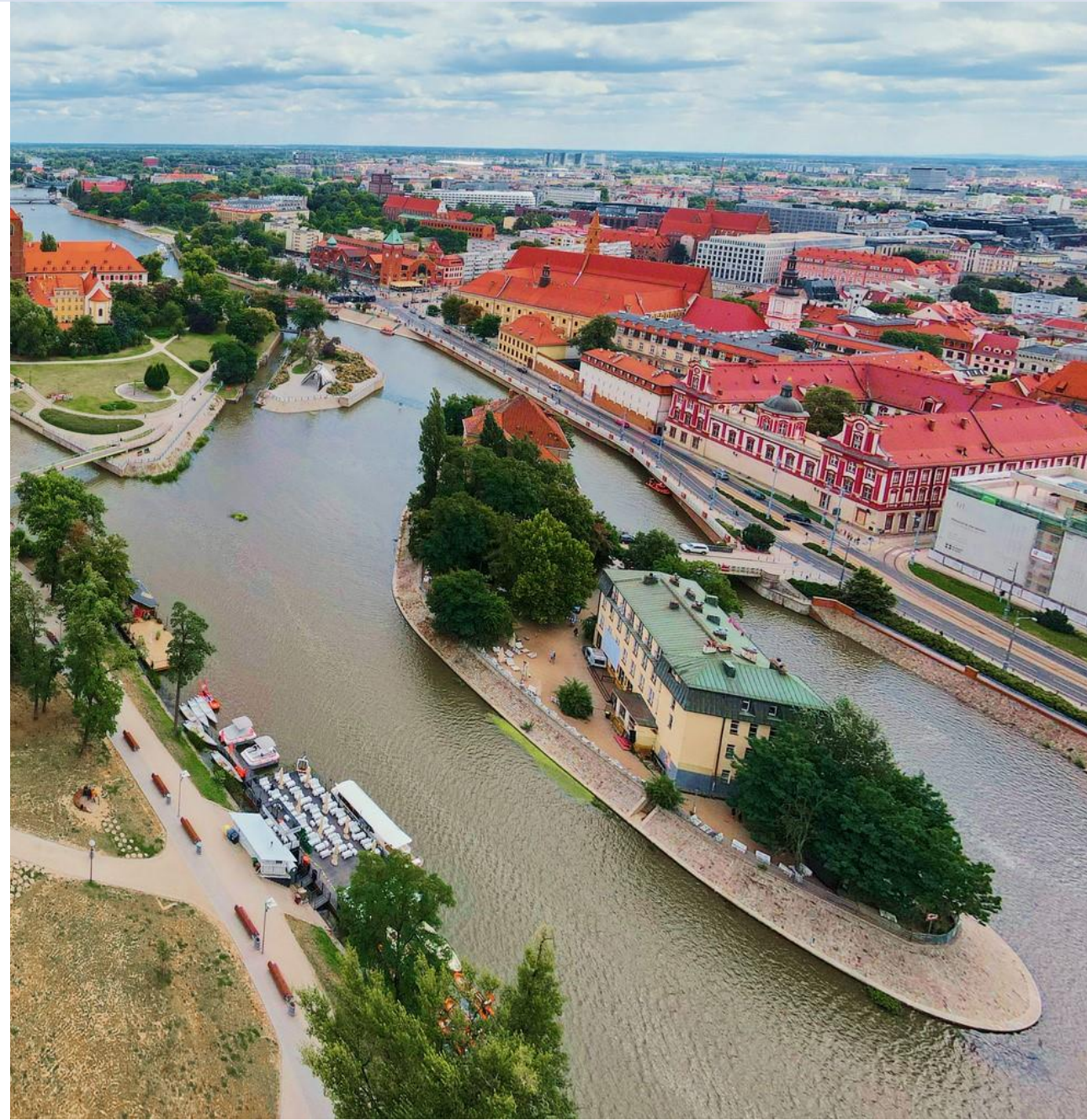
BRAK WSPÓŁPRACY I KOMUNIKACJI

- Część ekspertów uważa, że podmioty związane z rzekami za rzadko się ze sobą komunikują i za mało współpracują. Pojawiła się więc idea powrotu do funkcjonowania wrocławskiego Forum Rzecznego, w którym uczestniczyłyby wszystkie podmioty działające na rzece. Takie Forum działało w przeszłości, ale niestety w ostatnich latach przestało się spotykać.
- Część ekspertów uważa, że jest ono obecnie wręcz niezbędne, aby myśleć o rozwoju rzek we Wrocławiu. Istotne jest bowiem, aby w wytyczeniu kierunków rozwoju turystyki nie przeważała pozycja silniejszego, a uwzględniono również działalność niekomercyjnych podmiotów, które prowadzą działalność społeczną i edukacyjną w oparciu o rzeki.
- Ważna jest także współpraca między instytucjami odpowiedzialnymi za rzeki, czyli Wodami Polskim, Gminą Wrocław i Urzędem Żeglugi Śródlądowej. Istotne jest, aby panowało porozumienie zarówno w planowaniu jakie funkcje rzeki mogą być realizowane na poszczególnych jej odcinkach, jak w bieżącej realizacji takich uzgodnień.

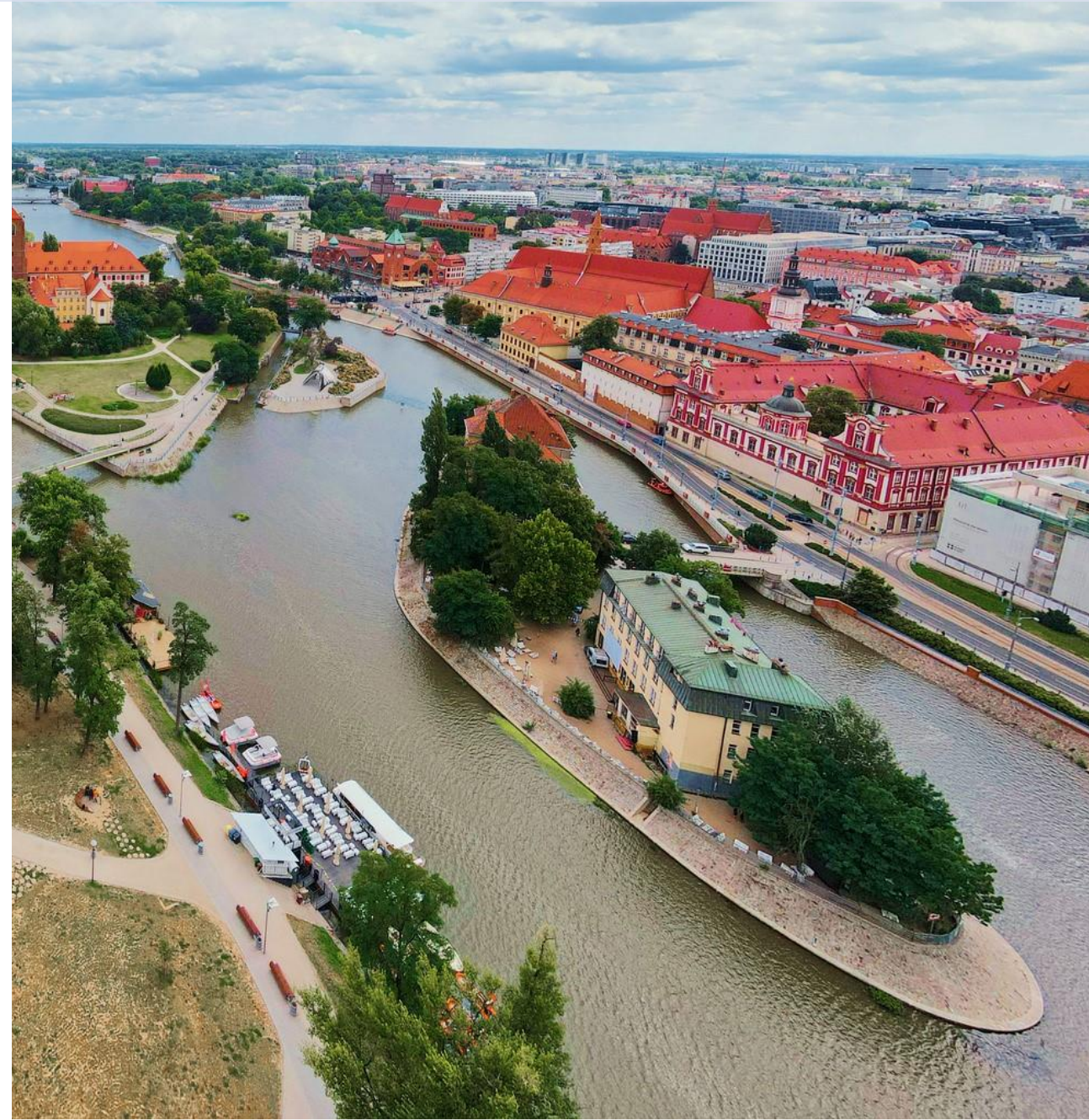
KAJAKI, SUPY

- Obszarem, który posiada bardzo duży potencjał, a jest dostępny dla wielu turystów jest możliwość pływania kajakami i na SUP-ach. Zdaniem ekspertów Wrocław doskonale nadaje się do uprawiania tego typu aktywności.
- Badani wskazują, że do pływania małymi jednostkami doskonale nadają się tereny poza centrum miasta. Wymieniano m.in. rzekę Oławę i tereny Parku Wschodniego, czy Odrę w okolicach Rędzina. Można także pływać po Widawie czy Bystrzycy, która ma podgórski charakter.
- Pływanie kajakiem lub SUP-em umożliwia bliski kontakt z przyrodą i dopłygnięcie do miejsc, do których trudno dotrzeć pieszo. Wrocław mógłby być atrakcyjną destynacją dla miłośników takich aktywności.
- Do rozwoju tego typu rekreacji wodnej potrzebne są dwa zasadnicze elementy: promocja oraz rozbudowa infrastruktury wodnej.
- Brakuje miejsc do wodowania kajaków i SUP-ów, np. pływających pomostów umożliwiających cumowanie i zejście z wody na ląd.
- Brakuje przeniosek do kajaków, które pozwalałyby na ominięcie jazów i śluz. Brak mapy miejsc, gdzie można płynąć, co warto zobaczyć, a które miejsca są niebezpieczne. Brakuje też wypożyczalni sprzętu wodnego poza centrum miasta oraz toalet publicznych w takich okolicach.

PRZYRODA NAD RZEKĄ

- System rzeczny we Wrocławiu tworzy wiele miejsc atrakcyjnych przyrodniczo, gdzie rzeka płynie w otoczeniu zieleni, rośnie wiele gatunków cennych roślin i obecne są różne gatunki zwierząt, ptaków wodnych, ryb.
- Jest to jeden z większych atutów obecności rzek we Wrocławiu, a jednocześnie jeden z mniej turystycznie wykorzystywanych jej aspektów. Zwracano uwagę, że w promocji Wrocławia bardzo często pojawiają się ujęcia Odry przy Ostrowie Tumskim, w centrum miasta, a bardzo sporadycznie obrazy rzeki w otoczeniu dzikiej przyrody.
- Liczne tereny zielone położone przy rzekach dają możliwość wytchnienia i wypoczynku, oderwania się od zgiełku miasta. To otwiera możliwości wydłużenia pobytu we Wrocławiu, spędzenia czasu w miejscach, których turysta nie spodziewa się w dużych miastach.
- Jednocześnie jest to okazja do edukacji ekologicznej, pokazania koegzystencji przyrody i ludzi w mieście. Wymagałoby to stworzenia ścieżek edukacyjno-przyrodniczych w kilku miejscach Wrocławia z tablicami informującymi w różnych językach o wyjątkowości przyrody danego miejsca.

IMPREZY NADODRZAŃSKIE

- Poza wodnymi atrakcjami oferowanymi przez Odrę i inne rzeki turyści powinni mieć możliwość uczestniczenia w różnego typu imprezach organizowanych w otoczeniu rzeki. Wskazywano na potrzebę organizacji imprez, które przyciągałyby turystów do Wrocławia.
- Powtarzał się wątek powrotu przez Wrocław do organizacji większych imprez. Miasto powinno przypomnieć o swoim potencjale kulturalnym, zwłaszcza, że po pandemii spadł ruch turystyczny w wielu miejscach, które mocniej zaczęły rywalizować o przyciągnięcie turystów, właśnie przez organizację wydarzeń kulturalnych, sportowych i innych.
- Często badani wspominali o możliwości rozwoju Dni Odry, zarówno w kwestii programowej, jak i czasowej. Taka impreza mogłaby cyklicznie trwać przez cały sezon i być wypełniona wydarzeniami różnego typu – koncertami, spektaklami czy seansami filmowymi.

WYSPA OPATOWICKA

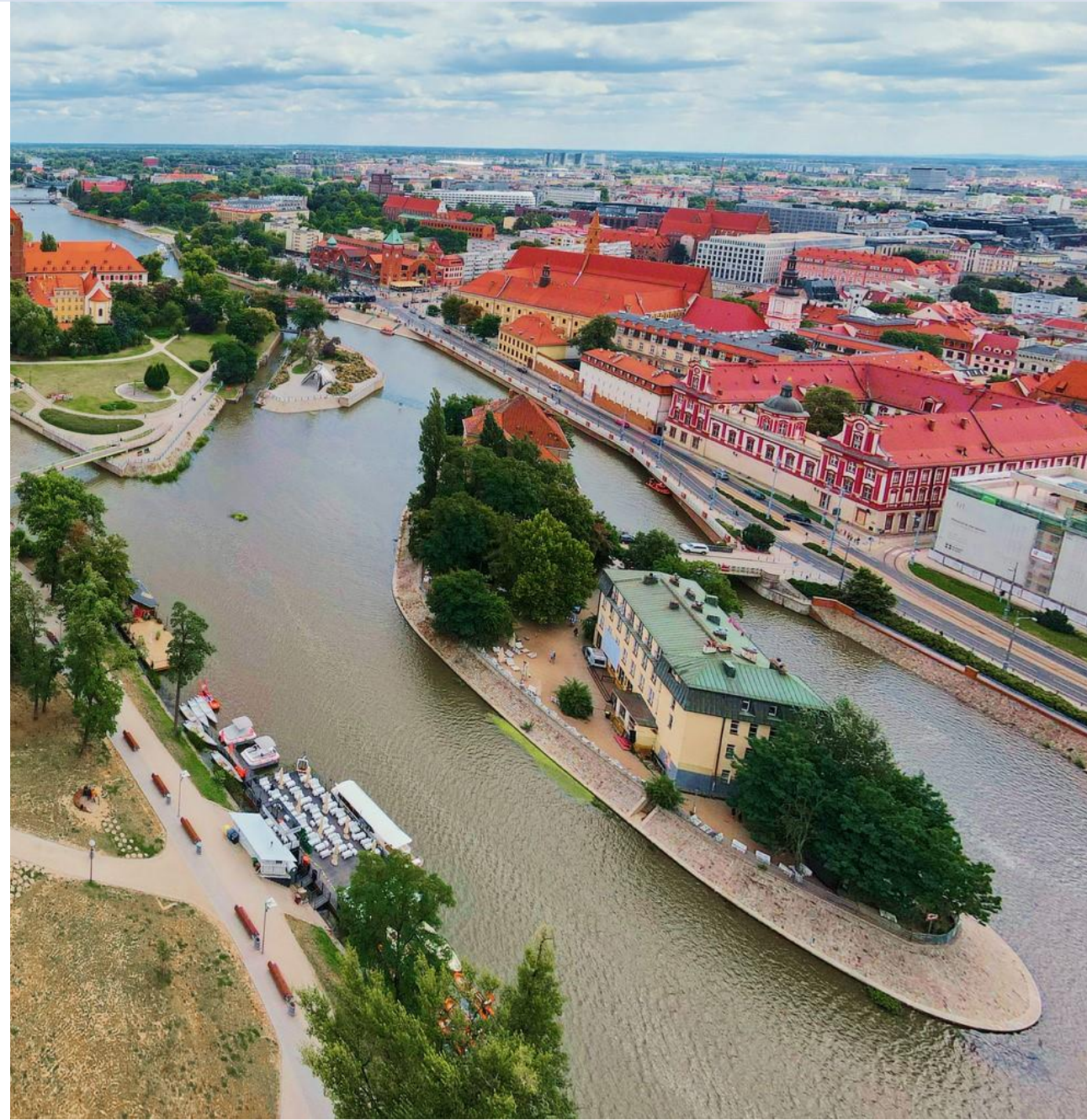
- Potencjał przyrodniczy, rekreacyjny i wycieczkowy drzemie w obecnie mało popularnej Wyspie Opatowickiej. Jest to miejsce bardzo zielone, z dość dziką i nieuregulowaną przyrodą. Większość badanych uważa, że taki charakter Wyspy powinien zostać zachowany.
- Jest to także dobra lokalizacja na utworzenie ścieżek edukacyjno-przyrodniczych, z użyciem pomostów wiodących przez mniej dostępne obszary.
- Można też, bez większej szkody dla istniejącej zieleni, stworzyć miejsca rekreacyjne, boiska sportowe czy punkty do grillowania, a nawet odtworzyć zrujnowaną muszlę koncertową, w której mogłyby się odbywać koncerty spokojniejszej muzyki.
- Wspominano, że Wyspa Opatowicka, zwana również Wyspą Miłości, była popularnym miejscem wycieczek przedwojennych wrocławian, którzy spędzali czas w istniejącym etablissemenie. Także dziś mogłoby powstać połączenie z Wyspą, jeśli odnowiona zostałaby infrastruktura i przystań dla statków.

BUDOWLE HYDROTECHNICZNE, MUZEUM ODRY

- Historia systemu rzeczno-żeglarskiego, budowle hydrotechniczne, postaci związane z Odrą to materiał do utworzenia planowanego we Wrocławiu Muzeum Odry. Mógłby to być kolejny magnes dla turystów i element budujący rzeczno-żeglarską tożsamość miasta.
- Ciekawym tematem dla części turystów mogą być historyczne budowle hydrotechniczne ulokowane we Wrocławiu. Mają one wyjątkowy charakter i mogłyby utworzyć turystyczny szlak budowli hydrotechnicznych. Wśród najciekawszych obiektów wymieniano m.in. XVIII-wieczną Śluzę Mieszcząską, jaz koźłowo-iglicowy na Psim Polu, elektrownię wodną autorstwa Maxa Berga, nie zapominając oczywiście o licznych wrocławskich mostach.
- Interesująca jest historia powstania Wrocławskiego Węzła Wodnego, zmieniający się przebieg rzek we Wrocławiu oraz pozostałości po starym przebiegu rzek (Fosa Miejska, staw w Ogrodzie Botanicznym). W tym kontekście należy wspomnieć postać Karla Klingerta, wrocławskiego wynalazcy, który pierwszy dokonał udanego zanurzenia w aparacie do nurkowania w XVIII wieku.

ZANIECZYSZCZENIE ODRY

- Jednym z zagrożeń jest obawa przed zanieczyszczeniem rzeki. Pamiętana jest katastrofa ekologiczna z 2022 roku, spowodowana wzrostem zasolenia Odry, która spowodowała śnięcie tysięcy ton ryb. Wielu mieszkańców jest nadal przekonanych, że jakość wody w Odrze jest niska. Konieczne jest regularne monitorowanie stanu jakości wody, jak również informowanie o nim mieszkańców i turystów.

ZMIANY KLIMATYCZNE

- Zmiany klimatyczne wpływają na wysokość stanów i temperaturę wody w rzekach, co w połączeniu z zanieczyszczeniami wpływa na pogorszenie jakości wody. To wpływa negatywnie na florę i faunę rzeczną (zarastanie rzek, śnięcie ryb). Gwałtowne zjawiska atmosferyczne powodują nagle przyrosty stanów i zalania terenów przy rzekach, z którymi nie jest sobie w stanie poradzić istniejąca infrastruktura powodziowa.

ZBYTNI KOMERCJALIZACJA RZEKI, ZABUDOWANIE TERENÓW NAD RZEKĄ, DEGRADACJA PRZYRODY

- Wiele osób uczestniczących w badaniu obawia się, że rzeka zostanie zbyt skomercjalizowana, co może wpłynąć zarówno na ograniczenie bezpłatnego dostępu do niej mieszkańcom, jak też zabudowaniu terenów nad rzekami, które służą obecnie do wypoczynku wrocławian. Te obawy związane są oczywiście nie tylko z rozwojem turystyki, ale również budownictwa mieszkaniowego na atrakcyjnych terenach nadrzecznych.
- Część ekspertów podkreśla, że we Wrocławiu istnieje szereg miejsc cennych przyrodniczo i obecność w nich zbyt wielu turystów i wiążące się z tym negatywne konsekwencje (m.in. hałas, śmieci) może spowodować migracje zwierząt czy zniszczenie roślinności. W tym kontekście istotne staje się wyznaczenie takich miejsc jak np. Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy i ochrona przyrody nadrzecznej w mieście.

WYPADKI NA WODZIE, BRAK BEZPIECZEŃSTWA

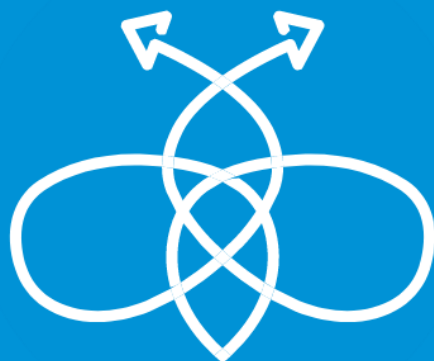
- Rosnący ruch na rzece, zwiększająca się liczba jednostek pływających, powoduje rosnące ryzyko kolizji i wypadków. Po Odrze pływa coraz więcej statków floty rzecznej i łodzi motorowych, ale też małych jednostek – kajaków, SUP’ów czy rowerów wodnych.
- Konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim użytkownikom rzeki. Wiąże się to z przestrzeganiem przepisów (m.in. zakazu falowania przez łodzie motorowe) i przeszkalania osób wypożyczających sprzęt wodny, aby unikały miejsc niebezpiecznych i nie wpływały w tor wodny dużych jednostek.
- Potrzebna jest większa obecność służb wodnych, w tym policji wodnej, inspektorów żeglugi śródlądowej, ale także ratowników wodnych, zwłaszcza w centrum miasta. Przydatne może być wprowadzenie oznaczonych torów wodnych dla małych jednostek, ograniczenie ruchu łodzi motorowych lub wprowadzenie ograniczenia prędkości w niektórych miejscach.
- Wszelkie wypadki na rzece, mogą spowodować, że będzie ona postrzegana jako niebezpieczna co może zahamować rozwój turystyki rzecznej, zwłaszcza tej opartej o mniejsze jednostki. Dlatego tak ważne jest utrzymanie wizerunku Odry jako rzeki stosunkowo bezpiecznej.

OCZEKIWANIA W STOSUNKU DO MIASTA

- Oczekuje się, że Gmina Wrocław podejdzie strategicznie do tematyki rzek w mieście tworząc dokumenty i plany regulujące jakiego typu działania mogą być prowadzone na poszczególnych odcinkach rzek. Strategia rozwoju turystyki rzecznej powinna być wpisana w szerszą strategię rzeczną Wrocławia.
- Istotna jest koordynacja działań instytucji odpowiadających za rzekę i tereny przy niej położone, czyli Wód Polskich, Urzędu Żeglugi Śródlądowej i Gminy Wrocław. Ze strony Gminy Wrocław potrzebne może być utworzenie stanowiska odpowiedzialnego za koordynację bieżącej współpracy zarówno instytucji, jak też licznych podmiotów działających na rzece.
- Przydatne może być reaktywowanie działalności tzw. Forum rzecznego, czyli gremium które gromadziłoby osoby prowadzące działania związane z rzekami, co umożliwiłoby lepszy przepływ informacji i koordynację działań prowadzonych przez te podmioty.
- Potrzebne jest też wsparcie dla różnych podmiotów prowadzących na rzece działalność niekomercyjną – edukacyjną, obywatelską czy przyrodniczą. Tzw. mała działalność zapewnia równowagę wobec działań biznesowych prowadzonych na większą skalę i pozwala zachować naturalny i społeczny charakter rzek.

BEELINE
RESEARCH & CONSULTING

Katarzyna **Sobolewska**

Janusz **Bujko**

www.beeline-research.pl